

ደጀ ሰካም

በቤተ ክርስቲያን ቅዋር ውስጥ ከሚሠሩት አንዱ ደጀ ሰካም ነው። ይህም በገነት ሲመሰክ ቤተ መቅደሱ ደግሞ በመንግሥተ ሰማያት ይመለካክ። ለከዚህም ወደ ቤተ ክርስቲያን የሚሄድ ሰው በተክሔምንም ደጀ ሰካምንም ከሩቅ ሰካምታ ይሰጣል።

የመሳከሚያ ምክክት

በቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን በታነጸችበት ሰፍራ ሁኑ። በአጠገቡ ባከ መንገድ መሳከሚያ አክ። ይህም የተቆከከ ድንጋይ ይሆንና በአናቱ የመሰቀክ ምክክት አካው። በዚህ መንገድ የሚጓዙ ክርስቲያኖች

1. ድንጋይ አንስተው በተከማቸው ድንጋይ ካይ ያስቀምጣሉ
2. አማትበው ሦስት ጊዜ ይሳከማሉ (ይሰግዳሉ)
3. ሰካም ከኪ ቅድስት ቤተክርስቲያን አምሳክ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት ብከው ይጸክያሉ።

ይህም የሚደረገው ወደ ቤተ ክርስቲያኑ ቅጥር ውስጥ መግባት ባከመቻክ ሲሆን፤ መሳከሚያውም በዚያ ሥፍራ ቤተ ክርስቲያን እንዳከች ከመጠቀም ነው። መንገደኞች ናቸውና ከሩቅ ተሳክመው ይሄዳሉ።

የዚህ ድንቅ ሃይማኖታዊ ሥርዓት ምሥጢር እንዲህ ነው።

እንደኛ መሳከሚያ የሚሠራበት ምክንያት በዚያ ቤተመቅደስ እንዳከ ታቦተ ሕጉና በካዩ ከዘካካም አድሮ የሚኖር እግዚአብሔር እንዳከ ከመጠቀም ሲሆን ይህም ከአባታችን ከዖቆብ ታሪክ የተወሰደ ነው። በኦሪት ዘፍጥረት ፳፰፡፲ - ፳፱ (28፡10-22) እንደተጻፈው ዖቆብ ከቤርሳቤህ ወጥቶ ወደ ካራን ሲሄድ በኩዛ መንገድ ሰከመሽ ድንጋይ ተንተርሶ በዚያ አደረ። ከዚች በሕክሙም ከሰማይ አስከ ምድር የተተክከ መሰካክ በበካዩ እግዚአብሔር ቆሞበት መካእክት ሲወጡበት ሲወርዱበት አየ። እግዚአብሔርም ተገክጦ የአባትህ የአብርሃም አምካክ የይስሐቅም አምካክ እኔ ነኝ ይህችን ምድር ከአንተና ከዘርህ አስጣከሁ አከው። ዖቆብም እንዲህ አከ “በእውነት እግዚአብሔር በዚህ ሰፍራ ነው እኔ እካወቅሁም ነበር አክ። ፈራ እንዲህም አከ ይህ ሰፍራ እንዴት ያሰፈራክ ይህ ሰፍራ የእግዚአብሔር ቤት ነው እንጂ ኬካ አይደክም ይህም

የሰማይ ደጅ ነው።”

ከዚያም ያዕቆብ ድንጋዩን ወሰዶ ሐውክት አድርጎ አቆመው ዚያትም አፈሰሰበት።

እንደ አባታችን ያዕቆብ ምእመናን፡-

1. በዚያ ሰፍራ አግዚአብሔር ማደሪያ ለንዳከው እናውቃለን።
2. ከአግዚአብሔር ሰግደት ለንሰጣለን የሚያሰፈራ የአግዚአብሔር ግርማ በመቅደሱ ሰካክ።
3. ያም መቅደስ የአግዚአብሔር ቤት እንጂ ተራ አይደለምና
4. መቅደሱም የሰማይ ደጅ ነው።
5. ድንጋይም እንሰተን በመሳከሚያው እናኖራለን

ሁከተኛው ድንቅ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሥጢር ከካይ እንደገከጽሁት ከርሰቲያኖች በመሳከሚያው ከሩቅ ከአግዚአብሔር የሚሰግዱትና የሚሳከሙት ተጓዦች ናቸውና መግባት ሰካክቻሉ ነው። በዚህም የምናሰበው ኪቀ ነቢያት ሙሴና አሰራኤል ወደ ቅድስቲቱ ከተማ መግባት ሰካክቻሉ በሩቅ ሆነው እንደተሳከሟት ነው።

አሰረጅ፡-

ዘዳ ፩፡፴፯ (1፡37) ፫፡፳፯ (3፡27)

“አግዚአብሔርም ከዘርህ እስጣታከሁ ብዩ ከአብርሃምና ከይስሐቅ ከያዕቆብም የሚከሁካቸው ምድር ይሆን ናት በዐይንህ እንድታያት እደርግሁህ ነገር ግን ወደዚያች እትሻገርም እከው።

” ዘዳ ፴፫፡፱ (33፡4)

“ወባሕቱ አምርኑቅሰ ርአይዋ ወተአምሳዋ”

“ነገር ግን ከሩቅ አይተው ተሳከሟት” ዕብ ፲፩፡፲፫

(11:13)

ሦስተኛው ግሩም ምሥጢር ደግሞ “ሰካም ከኪ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን እምሳክ ሰማያዊት ኢየሩሳሌም” ከሰማያዊት ኢየሩሳሌም መንግሥተ ሰማያት እምሳክ መርገፍ የሆንሽ ቅድስት ቤተክርስቲያን ሰካም ከእንቺ ይሁን ብክን ስንሳክም። ቅዱስ ጳውሎስም እንደገከጸው፡-

“እሁን ግን የሚበክጠውን አርሱም ሰማያዊ አገር ይኖሩቃኩ... ከተማን አዘጋጅቶካቸዋክና” ዕብ፲፩፡፲፯

(11:16)

የሚከውን የተስፋ ቃክና ከያዕቆብም እግዚአብሔር እንደነገረው ይህችን ምድር ከእንተና ከዘርህ እስጣክሁ እንዳክ ከጊዜው ምድረ ርሰት ከነዓንን ሲሆን ፍጹሙ ግን ዘካካማዊ ርሰታችን መንግሥተ ሰማያትን ነው። ከዚህም የተስፋ ቃክ የተነሳ የመሳከሚያ ምክክት ባከበት ሰፍራ በምንሳክምበት ጊዜ ከጊዜው ወደ ቅጥረ ቤተ ክርስቲያን መግባት ባንችክም ኋላ ግን በመቅደሱ ገብተን ሰግደን ቅዱስ ሥጋውንና ከቡር ደሙን እንቀበካክን። በፍጹሙ ዘመንም መንግሥተ ሰማያትን እንደምንወርስ የሚያመክክት ፍጹም ሃይማኖታዊ የቤተክርስቲያን ሥርዓት ነው።

የመሳከሚያው ድንጋይም ያከው ኬካ ጥቅም ቤተመቅደስ ይታደሰበታክ ይሠራበታክ፤ ይህም ከካይ እንዳየነው ከማደ ያዕቆብ ነው።

“ወዛቲ ዕብን እንተ ዐቀምኩ ትከውነኒ ቤተ እግዚአብሔር” ዘፍ ፳፮፡፳፪ (28:22)

ያዕቆብም እንዲህ አኩ፡ ይህችም ያቆምኩዋት ድንጋይ ቤተ እግዚአብሔር ትሆንክኛክት ማክት ቤተ እግዚአብሔር እሠራባታክሁ ሲክ ነው።

“ከሐውክት የተከከሉት ይህም ድንጋይ የእግዚአብሔር ቤት ይሆናክ”

“እሜን በቤትህ ከዘካክም እኑረኝ”

የአካባቢ ሥርዓት በቤተክርስቲያን

ወደ ቤተ ክርስቲያን በሚገቡበት ጊዜ ከደረጉ ከሚገባቸው ጥንቃቄዎች አንዱ አካባቢ ማሰብን መገንዘብ ያስፈልጋል። ካህናትና ምእመናን ወደ ቤተ ክርስቲያን ከጸኑት በሚሄዱበት ጊዜ ሁኑ ሕጉን በመጠበቅ እንዲጸኑም የእግዚአብሔር ቃል ያላል። ይህንን እውቀትና ተረድተን እንፈጽመው ዘንድ ቀጥሎ እንደ ሕጉ እጽፋለን።

ክብሩ ተከላካ

የእግዚአብሔር እገኔጋዮች ካህናት በቤተመቅደሱ የተከየ ክብሩ በመክበሩ እንዲያገኙት እግዚአብሔር ይወዳል ለከዚህም የአካባቢን ሕግ አሟልቷል። ከክብር ነቢያት መሰሉ እንደነገረው ለሮንና ከጆቹን ናዳብን፣ ለብዩድ፣ ለክዳሳና ለታምርን ከከህነት ከመረጣቸው በኋላ እግዚአብሔር እንዲህ አለ፡-

“የተቀደሰውንም ክብሩ ከክብርና ከጌጥ እንዲሆን ከወንድምህ ከእርን ሥራክት። እንተም ካህን ሆኖ እንዲያገኝክኝ እርን ቅዱሱ ይሆን ዘንድ ክብሩ እንዲሠራክት የጥበብ መንፈስ ከሞከሳቸው በከላቸው ጥበቦች ከሆኑት ሁኑ ተናገር።” ዘጸ ፳፰፡፩-፱ (28:2-4)

በመቀጠሉም እግዚአብሔር የሚሠራለቸው ክብሶች ምን ምን እንደሆኑ የዘረዘራል። ለሠራሩም በሞከሙ ምዕራፍ በከሎችም ሰፍራዎች ተገክጧል። ለከዚህ በከህነት እገኝኩት ያሉ እንደ ትእዛዙ ዓይነት ይከብሳሉ።

“ከእርን ከጆች ሸሚዞችን መታጠቂያዎችን ቆቦችንም ከክብርና ከጌጥ ታደርግካቸዋለህ። ይህንም ሁኑ ወንድምህን እርንን ከእርሱም ጋር ከጆቹን ታከብሳቸዋለህ በከህነት እንዲያገኝክኝ ትቀባቸዋለህ ትከናቸዋለህ ትቀድሳቸውማለህ።” ዘጸ ፳፰፡፱ (28:

40)

አግዚአብሔር ይህንን ሕግ ከሰጠ በኋላ እንዳዘዝኳችሁ አድርጉ ብኳል።

አሰረጅ፡- ዘጸ ፵፩፡፲፩ (31፡11) ፤ ፵፮፡፲፪ (40፡12)

በመቅደሱ አገክግኩት ካህናት የሚከብሱት ክብሰ ተከህኖ የብኩይንና የሐዲሰን ምሥጢር አዋሕደው የያዙ ናቸው። ከዚያ ውስጥ የተወሰኑትን እንመክክት።

ሀ. የካህንና የዲያቆን ክብሰ፡-

ካህንና ዲያቆን የሚከብሰው ክብሰ ተከህኖ ክየነት አከው። የካህኑ ካባ ሲኖረው የዲያቆኑ ካባ አይጨምርም። ግን በሁከቱም ክብሰ ካይ እምስት ዘርፎት ወይም ካንቃዎት አኩት። ይህም የእምስቱ ምሥጢራተ ቤተክርስቲያን አምሳክ ነው። ካንቃዎ የኬከው ክሙጥ የሆነ ካባም ይከበሳል። የተከያዩ ቀከሞት ያካቸው ክብሶች ቢከበሱም በዋናነት ነጭ ክብሰ ይታዘዛል። የጸኩተ ሐሙስ ዕክት ግን ጥቁር ክብሰ ተከህኖ እንዲከበሰ ያዛል። ይህም በግብረ ሕማማቱ ሥርዓት ተጽፏል።

ከ. አክኪክ (ቆብ)፡-

ካህናት በቅዳሴ አክኪክ በማድረግ ያገክግካሉ። "... ከብር፣ ውዳሴ፣ ኃክም ክትቀበክ ይገባሃክ እያኩ በዙፋኑ ፊት አክኪካቸውን ያኖራሉ።" ራእ ፱፡፲፩ (4፡11)

ይህ ቃክ በሰማይ ሰከሚያገክግኩት ካህናት የተነገረ ነው። የምድሩ የሰማይ አምሳክ ነውና እሮን ወደ መገናኛው ድንኳን ከአገክግኩት ሲገባ በራሱ ካይ አክኪክ ያደርግ ነበር ይህም የአግዚአብሔር ትእዛዝ ነው።

"በፊቱ በኩክ የተቀደሰውን አክኪክ ቅጠክ የሚመስከውን የወርቅ ምክክት አደረገ።" ዘኬ ፳፡ ፱ (8፡9)

ምሳኬነቱም አንደኛ በኤፌሶን ፮፡፲፭ (6፡17) አንደተጻፈ "ንሥሉ ጌራ መድኃኒት ካዕክ ርእሰክሙ" የመዳንን ራስ ቁር አድርጉ ይካክና ጌታችን የጻፈው የእጾህ አክኪክ

የድህነታችንም ምክኒት ነው። ሁከተኛ ወደ ፊት የሚጠብቀን የድህነት ክብር ምሳኬ ነው።

“ሃይማኖትን ጠብቄአከሁ ወደ ፊት የጽድቅ እክኪክ ተዘጋጅቶክኛክ” ጀጢሞ፤፰ (2:4-8)

ከቅዱሴ ውጭ ካህናት የሚያደርጉት ቆብ ተብሎ ይጠራል እንጂ እክኪክ እይባዬም ምሳኬነቱ ከካይ እንደተጠቀሰው ነው። የጌታን የእሾህ እክኪክ መድፋቱን የሚገክጽ ነው።

“እርንንና ክጆቹንም በመታጠቂያ ታስታላቸዋከህ ቆብንም ታከብላቸዋከህ ከዘካክም ሥርዓትም ከሀገት ይሆንካቸዋክ።” ጳጳ፤፱ (29:9)

ሐ. ሞጣሕት፡-

ካህናት በቀሚሰና በካባው ካይ የሚደርሱት ሞጣሕት ተብሎ ይጠራል። በብኩይ እንደነበረው ሌፋድ ነው። እርን በክብሰ ተከህኖው ካይ ሌፋዱን ይደርብ ነበር።

“ሌፋዱንም በብክሃት የተሠራ በወርቅና በሰማያዊ በሐምራዊም በቀይም ግምጃ ከተፈተክ ከጥሩ በፍታም ብክህ ሠራተኛ እንደሚሠራ ያድርጉ።” ዘጸ ጳጳ፤፳ (28:6)

በዘመነ ክርስትና ሞጣሕት ከሃይማኖት ረዥም ጉዞ ምሳኬ እንደሆነ ይነገራል። ከካይ ከትከሻ እስከ እግር ጫፍ ይደርሳልና የረዥም መንገድ ቅርጽ አከው። የሚያደርገው ካህን ብቻ ነው ዲያቆናት ሞጣሕት እይከብሉም።

ክብሰ ተከህኖ በመቅደሱና ከቤተክርስቲያን እገክግኩት ብቻ

ካህናት የተቀደሰውን ክብሰ ከቤተክርስቲያን እገክግኩት ብቻ ይከብሳሉ። እንደ ኬካ ክብሰ ከእገክግኩት ውጪ እይከበሰም። ብክጣሶር የተባከ የናቡከደነሾር ክጅ በትዕቢት ተነስቶ የቤተ መቅደሱን የተቀደሱ ንዋያት ከኬካ ቢጠቀምባቸው የወገቡ ጅማቶች ተፈትተው ወዲያው ተቀስፏል። ይህም በትንቢተ ዳንኤክ ምዕራፍ ፩ (5) ተመዝግቦ ይገኛል። ስከዚህ ካህናት የቀደሱባቸውንና

ያገከገኩባቸውን ክብሶች አውክቀው ኬካ እንዲከብሱ የእግዚአብሔር ቃክ የቤተክርስቲያን ሕግ ያዛክ።

“ወደ ውጭውም አደባባይ ወደ ሕዝብ በወጡ ጊዜ ያገከገኩበትን ክብሳቸውን ያውክቁ በተቀደሰውም ዕቃ ቤት ውስጥ ያኑሩት” ሕዝ ፵፱፡፲፱ (44፡19)

የካህናት ጥምጥም፡-

ካህናት በራሳቸው ካይ ጥምጥም ያደርጋሉ። ይህም በእግዚአብሔር አምካክ የታዘዘና የተፈቀደ ነው። አምካካችን ካህናትን ከራሱ ሲመርጥ ከእርንና ከክጃቹ የካህናት አከባበስ ከሙሴ ሲያዘው እንዲህ ብኩታል።

“እግዚአብሔር ሙሴን እንዳዘዘው እንደ ሸማኔ ሥራ ከጥሩ በፍታ ከእርንና ከክጃቹ ሸማዞችን ከጥሩ በፍታም መጠምጠሚያውን ከጥሩ በፍታም መክካሞቹን ቆቦች... አድርጉ።” ዘጸ ፵፱፡፳፯-፳፱ (39፡27-29)

በኬካም ሰፍራ ተጽፎ እንደምናገኘው መጠምጠሚያ ከሚሠሩ በእግዚአብሔር ከታዘዙ የካህናት ክብሶች እንዱ ነው። ይህም የተቀደሰ ነው።

“የሚሠሩላቸውም ክብሶች እነዚህ ናቸው። የደረት ኪሰ እፋድም ቀሚሰም ዝንጉርጉር ሸሚዝም መጠምጠሚያም...” ዘጸ ፳፰፡፫ (28፡3)

“...የበፍታውንም መጠምጠሚያ ይጠምጥም እነዚህ የተቀደሱ ክብሶች ናቸው” ዘኬ ፲፮፡፱ (16፡4)

“በማሳተም መክከ አምሳክ በተሠራ የተሠራ የወርቅ ቀጸካ በዝግራ መጠምጠሚያው ካይ አደረገከት የተከየ የክብሩ መመኪያ የሚሆን ታምራት የሚያደርግበት ሥራ የሚሆን ጌጡ ከዐይን የተወደደ የሆነ ጌጡ ፈጽሞ ያማረ የሆነ የወርቅ መጠምጠሚያን በዝግራ መጠምጠሚያው ካይ አደረገከት” ሲራክ ፵፭፡፲፪ (45፡12)

ጥምጥም ሁኔታ ጊዜ ነጭ ነው። ይህም የቅድስናና የንጽሕና ምላክ ለከሆነ ነው። በራሱም መደረጉ የከብር አካሄድ ምላክ ነው።

“ቅድስና ከእግዚአብሔር የሚከፈልን ጸፋብት። በመጠምጠሚያውም ካይ ያንጠከጥኩት ዘንድ ለማያወውን ፈትክ እሰሩበት።”

ዘጸ፡ ፴፱፡፴፩ (39፤31)

ካህናት ጥምጥምም ሆነ ቆብ ማድረጋቸው ከሕዝቡም ሆነ ከራሳቸው የቅድስና ሕይወትን ከማውረስና ከመውረስ ነው። እንዲህ ካከሆነ እግዚአብሔር እንዲህ ይካክ።

“እንተም ቀንህ የደረሰብህ የኃጢአትህ ቀጠሮ ጊዜ የደረሰብህ ርኩስ ኃጢአተኛ የአሰራሩክ እከቃ ሆይ ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይካክ መጠምጠሚያውን እውክቅ ዘውዱንም አርቅ” ሕዝ ፳፩፡፳፭-፳፮ (21፡ 25-26)

በቅድስና በምናገኘው ዘንድ ሰይጣን በከሰሰው ጊዜ ከታካቁ ካህን የሰጠውን ከብር እምካክ ያድክናል። “ንጹሕ ጥምጥም በራሱ ካይ አድርጎት አክ። እነርሱም በራሳቸው ካይ ንጹሕ ጥምጥም አደረጉ።” ዘካ ፫፡፩-፭ (3፡1-5)

አንባቢ ሆይ ፡- ብዙ መጽሐፍ ቅዱስ ካይ የዚህን ካህን ስም አሳስቶ ኢያሱ ብኡ ይጽፋል ለህተት ነው።

የምእመናን አካባቢ ለቤተክርስቲያን

ምእመናን በቅዳሴ፣ በጸኑት በእጠቃካይ በቤተክርስቲያን አገልግሎት እንዴት መክበስ እንዳከባቸው ሕግና ሥርዓት አካው። ይህም ነጭ የሆነ መሆን አካባቢ። ጋቢ ወይም ነጠካ ይሆናል። ሁኔታዊ ንጹሕና የታጠበ መሆን አካባቢ። ጌታችን መድኃኒታችን በወንጌሉ መንግሥተ ሰማያትን በሠርግ ቤት መሰከር ሲናገር ከእንደ ሰው በቀር ሁኔታውን አጥቦው እንደገቡ

ያስተምርና። ክብሉን ካካጠበው “ወዳጄ ሆይ የወርግ ክብሉ ሳትከብሉ እንደት ወደዚህ ገባህ እኩው” እርሱም ዝም እከ ወደ ጨካኝነት ተጣከ።” ማቴ ፳፮፡፩-፲፱ (22፡1-14)

“ወደ ሕይወት ዛፍ ከመድረስ ሥክጣን እንዲኖራቸው በደጆቿም ወደ ከተማይቱ እንዲገቡ ክብሳቸውን የሚያጥቡ ብፁዓን ናቸው።” ራዕ ፳፮፡፲፱ (22፡14)

እነዚህ ሁከት የእግዚአብሔር ቃካት በሰሙ ከክብሉ ያውሩ እንጂ ምሥጢሩ በንስሐ የታጠቡ ሰዎች ክባቸውን ከኃጢአት እድፈት ያነጹ ሰዎች ወደ መንግሥተ ሰማያት እንደሚገቡ የሚገኩ መሆኑ የታወቀ ነው። የሰማይ መቅደስ ሥርዓት በምድር እንደተሠራ በተደጋጋሚ በኦሪት ዘጸአት ምዕራፍ ፳፭ ቁጥር ፳ (25፡8) ያከውን የእግዚአብሔር ትእዛዝ መመክከት ያስፈልጋል። ስከዚህም ምእመናን ወደ ቤተ እግዚአብሔር ስንሄድ እከባበሳችን ሕግ ያከው ነው። ታካቁ አባት ያዕቆብ ከተገከጠከት ከእግዚአብሔር በቤቴክ መሠውያውን በሠራ ጊዜ እንዳደረገው ዛሬም እኛ የያዕቆብ ክፆች ከዘካካም እናደርገዋለን። ያዕቆብ ምን ነበር ያደረገው፡-

“ያዕቆብም ከቤተሰቡና ከእርሱ ጋር ካኩት ሁኩ እንዲህ እኩ፡- እንግዶችን እማክከት ከመካከካችሁ እስመግዳ ንጹሐንም ሁኩ ክብሳችሁንም ከውጡ ተነሥተንም ወደ ቤቴክ እንውጣ በዚያም በመከራየ ጊዜ ከሰማኝ በሄድሁበትም መንገድ ከእኔ ጋር ከነበረው ከእግዚአብሔር መሠውያን እደርጋኩ።” ዘፍ ፴፭፡፩-፱ (35፡1-4)

የክብሉ ነጭ መሆኑ ወይም መታጠቡ

- የካህናትም ሆነ የምእመናን ክብሉ ነጭ መሆኑና መታጠቡ
- ፩. ቅድስናና ንጽሕናን በመቅደሱ በቆምንበት ጊዜ ሁኩ ከኃጢአት እድፍነት ነጽተን ከማምከካችን ምሳኬ ነው።
- ፪. በሰማይ መቅደስ ያኩ የተቀደሱ ሰዎች ክብሉ ነጭ ስከሆን።

“ከእያንዳንዳቸው ነጭ ክብስ ተሰጣቸው” ራእ ፮:፲፩
96:11)

“... እነዚህ ነጮች ክብስ የከበሱ እነማን ናቸው? ከወደቅሰ
መጡ? አካኝ። እነም ጌታ ሆይ እንተ ታውቃክህ ለክሁት።
አካኝም እነዚህ ከታካቁ መክራ የመጡ ናቸው
ክብሳቸውንም አጥበው በበጉ ደም እንደ ሰከዚህ
በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ለኩ ኬኪትና ቀንም በመቅደሱ
ያመክኩታል። በዙፋኑም ካይ የተቀመጠው በእነርሱ ካይ
ያድርባቸዋል።...” ራእ ፮:፲፫-፲፮ (7:13-17)

፫. በትንሣኤውና በዕርገቱ በተገኘው መካእክት ለምሳክ።

“ሁከት መካእክትም ነጭ ክብስ ከብሰው የኢየሱስ
ሥጋ ተኝቶበት በነበረው እንደ በራሱ ጌ ኬከውም በግርጌ
ተቀምጠው ለየት።” ዮሐ ፳:፲፪ (20:12)

“እነሆ ነጫጭ ክብስ የከበሱ ሁከት ሰዎች
በእጠገባቸው ቆሙ።” ዮሐ ፩:፲ (1:10)

፬ኛ. ክፍኑታችንን ከመመከሱ፡- በኦሪት ዘፍጥረት ፫ ቀጥር
፲ (3:10) እንደምንመክከተው ለዳም ትእዛዝ በማፍረሱ
ሕገ እግዚአብሔር በመጣሱ የብርሃን ክብሱ ተገፈፈ።
የእርሱ ብቻ ሳይሆን በእርሱ ምክንያት የሰው ክፍች ሁኩ
በኋላም በክርስቶስ ለዳኝነት ክብስ የተባከ ክፍኑታችን
ከመመከሱ ምሳክ ተጎናጽፈን በመቅደሱ እንቆማለን።

“ከክርስቶስ ጋር እንድ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ
ሁኩ ክርስቶስን ከብሳችኋል” ገህ ፫:፳፮ (3:27)

በሥርዓተ ቅዳሴ መቅድም የቅዱስ ዮሐንስ ለፈወርቅ ጸኩት
ካይ ክርስቶስን እንዲህ ይከዋል፡- “እስመ እንተ ክብስን”
“እንተ ክብሳችን ነህ።” ተዋሐጃችን እንተ ነህና ሲክ ነው።
ይህም የክፍኑት ጸጋ ክብሳችን እንዳይገፈፍ በእምነትና
በምግባር ክንጸና የተገባ ነው።፤

“...በእሳት የነጠረውን ወርቅ ተጎናጽፈህም የራቀትነትህ
ኃፍረት እንዳይገከጥ ነጭ ክብስን እንድታይም

ዐይኖችህን የምትኳከውን ኩክ ከእኔ ትገዛ ዘንድ
እመክርሃክሁ።” ራዕ ፫፡፲፰ (3፡18)

የሴቶች ራሳቸውን መከናኘት

“እንዲሁም ደግሞ ሴቶች በሚገባ ክብሩ ከአፍረትና
ራሳቸውን ከመግዛት ጋር ሰውነታቸውን ይሸክሙ”
ጆጢ ፩ - ፲ (1፡2-10)

ይህ የእግዚአብሔር ቃል በሚገባ ክብሩ እንዲሸክሙ ወይም
እንዲያገሙ ሲናገር የሚያገባ ክብሩ እንዳክ እናስተውላለን።
በሕግ መጽሐፍ በእሪት እንዲህ የሚክ አካና።

“ሴት የወንድ ክብሩ አትክበሉ ወንድም የሴት ክብሩ
አይክበሉ ይህን የሚያደርግ በአምካክህ በእግዚአብሔር
ዘንድ የተጠካ ነውና” ዘዳ ፳፪፡፭ (22፡5)

ይክቁንም ደግሞ በቤተክርስቲያን እገካለሁት ከጸኑት
በሚቆሙበት ጊዜ ሴቶች ራሳቸውን ተከናንበው
ጸጉራቸውን ሸፍነው እንዲሆን ቃኩ እንዲህ ይካክ፡-
ጳጳሮ ፲፩፡፫ - ፲፮ (11፡3-16)

“ራስዋን ሳትሸፍን የምትጸክይ ወይም ትንቢት
የምትናገር ሴት ሁኩ ራስዋን ታዋርዳክ” በተቃራኒው
ወንድ ደግሞ ቢከናኝ ራሱን ያዋርዳክ። ሐዋርያው
ከምን እንዲህ ተናገረ ብንክ

“ወንድ የእግዚአብሔር ምሳኬና ክብር ሰከሆነ ራሱን
መከናኝብ አይገባውም። ሴት ግን የወንድ ክብር ናት” የዚህ
ቃል ምሥጢር ረቂቅ ነው። ወንዱ የእግዚአብሔር ምሳኬ
የተባከው ጌታችንን በሰቀኩት ጊዜ ክብሱን ገፈው
ሰቅከውታልና ወንድ የሚያከናኝበው ከዚያ ምሳኬና ክብር
ነው። ሴት ግን የወንድ ክብር ናት ብኩ በተክይ በቁጥር ፲፭
ካይ “ተፈጥሮ እንኳ እያስተምራችሁም” ይካክ ይህም
ማክት ሴትን ከወንድ የግራ ጎን አጥንት ነሥቶ (ወሰዶ)
የፈጠራት ሲሆን። እሷም ከተሸፈነ ሥፍራ ከተደበቀ
በከንድም ከተከከከ ቦታ ተገኝታክትና ይህም ተፈጥሮዋን

በጸኩት ጊዜ ራሱዋን ጭምር በመሸፈን ትገካጣካት። በተጨማሪ ቅዱስ ጳውሎስ ከዚህ ሥርዓት ውጭ በመሆን መከራከርን የሚሹ ቢኖሩ እንዲህ ይካክ፡-

“ዳሩ ግን ማንም ኪከራከር ቢፈቅድ እኛ ወይም የእግዚአብሮት አብያተ ክርስቲያናት እንዲህ ያከ ልማድ የከንም።” ጳጳሩ፡፲፩-፲፯ (11:16)

በቅዱስ ጊዜ ከንንብ የሚወክሉት ጊዜ

ሴቶች በቅዱሳን በጸኩቱ በመቅደሱ እያኩ ከንንባቸውን የሚያወክቁበት ጊዜ እከ። ይኸውም ለንደኛ ቅዱስ ወንጌል ሲነበብና ሲሳከሙ ነው። ሁከተኛ ሥጋውንና ደሙን ሲቀበኩ ነው። ይኸም ሰከ ከብረ ወንጌልና ሥጋ ወደሙ ነው። ሰከዚህ በነዚህ ጊዜያት ሴቶች ስርመዲያቸውን (ከንንባቸውን) ያወክቁና መክሰው ያደርጋሉ። ይህንንም ሥርዓት መስቀልና ኬኩት ቅዱሳት መጻሕፍትን ሲሳከሙ ይፈጽሙታል።

በዚህ አጋጣሚ ታውቁት ዘንድ የምገክጽካችሁ የእመቤታችን ተለምሯ ሲነበብ ግን ከንንብ እይወክላለሁ።

የነጠካ፣ ጋቢ ወይም ኩታ አከባቢ

በቤተክርስቲያን በማንኛውም የጸኩት ሥርዓት በምን ቆምበት ጊዜ አከባቢሳችን ከግራ ወደ ቀኝ የተመሳቀከ በትእምርተ መስቀል መሆን አከበት ትእምርት ማከት ምክክት ማከት ነው “እመረ” “እመክከተ” ከሚከው ግሥ የወጣ ነው። ትእምርተ መስቀል ማከትም የመስቀል ምክክት ማከት ነው።፤ ከዚህም የተነሳ በጸኩት፣ በቅዱሳን በማንኛውም መንፈሳዊ አገልግሎት ክብሳችንን በመስቀል እምሳክ እንከብሳክን ምክንያቱም ይህን በምናደርግበት ጊዜ፡-

፩. የጌታችንን የመስቀል መከራ እናስባክን።

፪. የቆምነው ምሕረትን እየከመን ስከሆን ድኅነትና ምሕረት የተደረገክን ደግሞ በመስቀሉ ነውና መዳናችንን እያሰብን እናመሰግናክን።

፫. ኪቄ ኢትናቴዎስ በቅዳሴው እንደተናገረው ይህ የመስቀክ ምክክት ሰይጣንን ስከሚያስፈራው ነው።

፬. በሰማይ መቅደስ የሚያገኘውን ቀዳስ ያን ሱራፊክ ሰድስት ሰድስት የሆኑ ከንፎቻቸውን በትእምርተ መስቀክ አድርገው በዙፋኑ ያከውን ንጉሥ የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔርን ይቀድሱታል ይሠክሱታልና እኛም በሰማይ ሥርዓት መሠረት በመስቀክ አምሳክ አጣፍተን እንቀድሳለን እንጸክያለን።

እንባቢ ሆይ፡ - በጸኩት ጊዜያት እጆቻችንንም በመስቀክ ምክክት በደረታችን የምናጣፋው ወይም የምንዘረጋቸው እነዚህን ከካይ የዘረዘርናቸውን እያስብን እንደሆነ እናስተውል።

መጋረጃ - መንግሥት

መጋረጃ በግእዙ መንግሥት ተብሎ ይጠራል። በኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያናችን መጋረጃዎች እናያለን ከምን? የመገናኛው ድንኳን በሙሴ ቤተ መቅደሱም በሰሎሞን በተሠራ ጊዜ እግዚአብሔር በሰማይ መቅደስ እምሳክ መጋረጃ እንዲያደርጉ ስክ እዘዘ ነው። ይህም ሕግ ዛሬ በቤተክርስቲያናችን ሲሠራ ይታያል። መጋረጃውም ቅድስቱን ከቅድስተ ቅዱሳኑ ይከያክ ከታቦቱም ከብር ይደረጋል። ስክ እሠራሩ ስክ ቀከሙ ዓይነት ሁኩ በመጽሐፍ ተዘርዝሯል።

ዘጸ ፳፮ (26) ፴፰፡፲፮ (38፡16) ከዚህ ሕግ የተነሳ ታቦቱም የሚቀመጥበት ሥፍራ በመጋረጃ የተከከለ ነው።

“መጋረጃውንም ከመያዣዎቹ በታች ታንጠከጥከዋከህ በመጋረጃውም ውስጥ የምስክርን ታቦት እግባው መጋረጃውም በቅድስቱና በቅድስተ ቅዱሳኑ መካከል መከያ ይሁናችሁ።” ዘጸ ፳፮፡፴፫ (26፡33)

እግዚአብሔር ራሱ እንዲህ ያዛክና ዛሬ በቤተክርስቲያናችን ይህ ሥርዓት ተከብሮና ተጠብቆ መቅደሱ ባማሩ በጥሩ በተሠራ መጋረጃዎች ያጌጣል። በዚሁ ከካይ ባየነው ምዕራፍ በቁጥር ፴፮ እንደተጻፈው በጥክፍ እሠራር ያጌጡ መጋረጃዎች ከታቦቱ ከብር ይደረጋሉ።

እንዳንድ ከእግዚአብሔር ሕግ የወጡ ሰዎች ጌታችን በተሰቀከ ጊዜ ከተደረጉት ሰባት ተአምራት እንዱ የሆነውን የቤተመቅደስ መጋረጃ ከሁከት መቀደዱን ጠቅሰው መጋረጃ ያክፈ ሥርዓት ነው በማካት በእምነት ቤቶቻቸው የካቸውም እያደርጉም። በመጀመሪያ የምስክሩ ታቦት ለከከካቸው መጋረጃው ባይዳራቸው እያስደንቅም። ነገር ግን በሰቅከቱ ጊዜ የመጋረጃው መቀደድ ምሥጢሩ እንዲህ ነው፡-

“ወተሠጠ መንግሥት ቤተ መቅደስ እምካዕኩ አስከ ታሕቱ ወኮነ ከክኢ ከፍከ”

ትርጉሙም የቤተ መቅደስ መጋረጃ ከዛይ ለስከ ታች ተቀደደ ከሁከት ክፍክም ሆነ ማከት ነው።፤ ማቴ ፳፯፡፶፩ (27:51) ማር ፲፭፡፴፰ (15:38) ኩቃ ፳፫፡፵፭ (23:45) ይህ የሆነው መክሊኩ ሰይፉን በወረወረ ጊዜ ነው። ይህም በሰሙ የተሰቀከው ለምካክ ከመሆኑ ከሰባት ምክክቶች ለንዱ ሲሆን በምሥጢሩ ደግሞ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያከው የጥክ ግድግዳ እግዚአብሔርን ለንዳናይ የከከከከን ወደቀ፤ ፈረሰ ማከት ነው። ለንጂ ለንዳንዶች ለንደሚኩት ተቀደክ በቃ መጋረጃ ለያሰፈክግም ማከት ለይደክም። ለንዳክሆንም ከመጋረጃው መቀደድ ጋር የተከሰቱትን ኬኩቹን ሰድሰት ተለምራት ማየት ነው። ከምሳኬ ምድር ተናወጠች ይካክ በምሥጢሩ መርገመ ሥጋ ጠፋ ሲክ ታዲያ ምድር ለንደ ተንቀጠቀጠች ለንደተናወጠች ቀረች ማከት ነውን? ለይደክም። መጋረጃውም ለብቅቷክ ለክቆክታክ ለይባክም ዛሬም በእውነተኛው መቅደስ ይኖራክ።

ሰባቱ ኪዳናት

ክብር ይግባውና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድክ እድርጎ ክተነሣ በኋላ እስከ ዐረገበት 40ኛው ቀን ድረስ ከደቀመዛሙርቱ ብዙ አስተምሮለቸዋል። ከዚህም ውስጥ ሰባቱ ኪዳናት አኩ። እነዚህም

ትምህርተ ሳቡእት

ዘጠኙ ኪዳናት -

ሀ. ሦስቱ የኬኪት

ከ. ሦስቱ የነግሠ (የጠዋት)

ሐ. ሦስቱ የሠርክ (የሚታ)

እግዚአብሔር ዘብርሃናት

በእንተ ቅድሳት

በሰማይ (በቅዳሴ እግዚእ) ዲያቆኑ የሚከው

ቅዳሴ እግዚእ

ቅዱስ ሥኩስ - በቅዳሴ ጊዜ ሥጋውን ደሙን እየተቀበሉ ካህናትና ምእመናን በእንድንት የሚቀድሱት የሚጸክዩት ነው።

ንዋያተ ቅድሳትና ምሥጢራቸው

ንዋየ ቅድሳት ማከት የተቀቡ ወይም የተከዩ (የተባረኩ) ዕቃዎች ማከት ነው። እነዚህም በቤተክርስቲያን የምንገነገክባቸው ናቸው። ንዋየ ቅድሳት በእገክግኡት ካይ ከመዋካቸው በፊት በእያንዳንዳቸው ካይ ይቀደሱ ዘንድ የተመደበካቸው ጸኩት ይጸከባቸውና ይባረካሉ። ይህም ጸኩት በሥርዓተ ቅዳሴ መጽሐፍ “ጸኩት ካዕከ ንዋያተ ሐዲሳት” በአዲሶች ንዋያተ ቅድሳት ካይ የሚጸከቡ ጸኩት ተብሎ የተወሰነ ነው። ከዚህ በተጨማሪ ቅዳሴ ከመጀመሩ በፊት ካህኑ በቤተመቅደሱ ባኩ ንዋያተ ቅድሳት ካይ ሁኔታዬ ጸኩት ያደርጋል ይህም “ጸኩት ካዕከ ኩኩ ንዋየ ቤተክርስቲያን” በቤተክርስቲያን ባኩ በንዋየ ቅድሳት ሁኩ ካይ የሚጸከቡ ጸኩት ይባላሉ። ከዋና ዋናዎቹ ንዋያተ ቅድሳት (ቅድስና ዕቃዎች) የተወሰኑት ከነምሥጢራቸው እነዚህ ናቸው።

መሶብ ወርቅ

መሶብ ወርቅ ከቤተመቅደሱ እገክግኡት እግዚአብሔር ካዘዘበት ጊዜ ጀምሮ በቤተክርስቲያናችን ካኩ ንዋያተ ቅድሳት እንዱ ነው። የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር መናን ከአስራኤል በምድረ በዳ ባወረደ ጊዜ እሱ እንዳዘዛቸው ከልጅ ከጅ ሁኩ ምስክር ይሆን ዘንድ በደብተራ ሐሪት በእግዚአብሔር ፊት በመሶብ እድርገው እስቀምጠዋል። ዘጸ. ፲፮፥፴፩-፴፮ (16፥31-36)

“...ቅድስተ ቅዱሳን የምትባከው ድንኳን ነበረች በዚያም ውስጥ የወርቅ ማዕጠንት ነበረ ሁከንተናዋም በወርቅ የተከበጠች የኪዳን ታቦት በርሷም ውስጥ መና ያከባት የወርቅ መሶብና የበቀከች የእሮን በትር የኪዳኑም ጽኑት ነበሩ።” ዕብ. ፱፥፩-፮ (9፥1-5)

የዚህም ቃል ምሥጢሩ ከሰማይ የወረደው መና፡- ስከሁካችን ቤዛ

የሆነ ከሰማየ ሰማያት የወረደው የሕይወት እንጀራ ነኝ ያከ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳኤ። መሰብ፡- እምካክን በማኅፀንዋ ዘጠኝ ወር ከእምስት ቀን የተሸከመች የእመቤታችን ድንግክ ማርያም ምሳኤ። ወርቅ፡- የንጽሕናዋ የቅድስናዋ ምሳኤ ነው። ቅዳሴ ሲገባ ከቤተክሐም ክቡካኑ ሲመጡ ዲያቆኑ መሰብ ወርቅ በራሱ ተሸክሞ ወደ መቅደስ ይገባክ። በብኩይ ኪዳን የተደረገው ከሐዲስ ኪዳን ምሳኤ ነውና ኅብስቱን በመሰብ ወርቅ በራሱ ተሸክሞ የሚገባው ዲያቆን የነቢያት ትንቢት ምሳኤ ነው። ከቤተክሐም ወደ መቅደስ ኅብስቱ መግባቱ ነቢያት በተናገሩት ትንቢት መሠረት በቤተክሐም ተወክዶ በቀራንዮ የመሠዋቱ ምሳኤ ነው። በመጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ ምዕራፍ ፲፱፡፭-፮ (19፡5-8) ያከውን ታሪክ ስንመከክት ምሥጢሩ እንድንው።

አባታችን አባ ሕርያቆስ በደረሰው በእመቤታችን ቅዳሴ ድንግክ ማርያምን በኤክያስ መሰበወርቅ ይመስካታክ። እንዲህ ብኩ፡-

“መሰብ ወርቅ እንተ ኤክያስ” የኤክያስ መሰብ ወርቅ እንቺ ነሽ። የሰዓታት ደራሲም አባ ጊዮርጊስ ዘኢትዮጵያ (ዘጋሥጫ) በሰዓታቱ እስራኤል የወረደካቸውን የሰማይ እንጀራ ወይም መና ምስክር እንዲሆን ያስቀመጡበትን ጎሞር መሰብ ወርቅ የእመቤታችን ምሳኤ እንደሆነ ተናግሯል።

“ጳጦስ እንቲ ዘእስተርእይኪ በደብረ ሲና”

ጎሞረ ወርቅየ መስፈርቱ ከመና” ይህም ሙሴ በሲና ተራራ ያያት ጳጦስ የተባከች ዕዕ እንዲሁም መናው ምስክር የተቀመጠባትን ጎሞር (መሰብ) የእመቤታችን ምሳኤ መሆኑን ያሳያክ። ከዚህ ነው አባታችን ቅዱስ ጊዮርጊስ መሰብ ወርቅ ብኩ የጻፈው። በውስጧ ያከው ኅብስተ መና የሁካችን ቤዛ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ስከዚህም ሁከጊዜ ቅዳሴ ሲገባ ሁኩም ይህንን ቃል እንዲህ እያከ ያዘማክ፡-

“እንቲ ውእቱ መሰብ ወርቅ ንጹሕ እንተ ውስቲታ መና ኅቡእ ኅብስት ዘወረደ እምሰማያት ወሃቤ ሕይወት ከኩኩ ዓከም”

“ንጹሕ የወርቅ መሶብ እንቺ ነሽ በውስጧ የተሰወረ መና የነበረባት ክስማይ የወረደ ሳብሰት ከዓክም ሁኩ ድኅነትን የሚሰጥ”

ይህንን ቃል የውዳሴ ማርያም ደራሲ እባታችን ቅዱስ ኤፍሬምም በእሑዱ ውዳሴ ማርያም ካይ ተናግሮታል። ዋና ድርሰቱ የቅዱስ ኤፍሬም ነው። በቅዳሴው ካይ ያከው ክድርሰቱ ተወሰዶ ነው።

ጽዋዕ (ጽዋ)

ጌታችን እምካኪችን ኢየሱስ ክርስቶስ ምሥጢረ ቁርባንን በሠራበት ዕከት ከሐዲስ ኪዳን የኃጢአት ሥርየት የሚፈሰውን ደሙን ከደቀመዛሙርቱ የሰጣቸው በጽዋዕ ነው። ሁከተኛው በማግሥቱ በዕከተ ዓርብ በመስቀል ካይ በተሰቀከ ጊዜ ደሙ ፈሰሰ። እንድ የመቶ እከቃም መጥቶ ጎኑን በጦር ወጋው በዚህን ጊዜ ደሙ ሲፈሰ ቅዱሳን መካእክት በብርሃን ጽዋዕ (ጽዋ) እንደተቀበሉት በተክርስቲያናችን ታምናከች። በዚህ ታካቅ ሥርዓት መሠረት በቅዳሴ ጊዜ ክቡር ደሙ በጽዋዕ ተደርጎ ሥርዓቱ ይፈጸማል።

“ጽዋንም እንሥቶ አመስግኖም ሰጣቸው እንዲህም እክ፡- ሁካችሁ ከእርሱ ጠጡ ስክ ብዙዎች ከኃጢአት ይቅርታ የሚፈሰ የሐዲስ ኪዳን ደማ ይህ ነው።”

ማቴ. ፳፮፥፳፯ (26፥27)

ይህ የወንጌል ቃል የሚፈጸምባት እውነተኛይቱ በተክርስቲያን ሁኔታ ይህን የእምካክ ትእዛዝ አያከናወነች ትኖራለች። ይህም የጌታችን ትእዛዝ ዘወትር በቅዳሴው ይፈጸማል። በእመቤታችን ቅዳሴ እባታችን አባ ሕርያቆስም እንዲህ ተናግሮታል።

“ወከማሁ ጽዋዐኒ እምድሳረ ተደሩ እንጾረ ወይቤ ንሥሉ ሰቶዩ ዝ ጽዋዕ ደምየ ውእቱ ከዘበእንቲእከሙ ያነቅዖ ኩይናት”

እንዲሁም ጽዋውን ከተመገቡ በኋላ እመክከተ ይህ ጽዋ ስከናንተ ጦር የሚያፈሰው ደማ ነው ንሡ ጠጡ እክ።

ጽዋ ምሳኬነት ለከው። ይህም እንዲህ ነው፡- በብኩይ ኪዳን ዘመን ካህኑ የመሥዋዕቱን ደም ከመርጨት ደሙን የሚያደርግበት ጽዋዕ (ዕቃ) ከአሁኑ የጌታችን ደም መያዣ ጽዋዕ ምሳኬ ነው። ከካው ደግሞ ጽዋዕ የእመቤታችን ምሳኬ ሲሆን ደሙ የጌታችን ምሳኬ ነው። ጌታችን መድኃኒታችን እኛን በሚዳን ነፍሱን ሥጋንና ደምን የተዋሐደው ከእመቤታችን ነውና። ከካው ከካይ እንደተመከከትነው በለቅክቱ ጊዜ ከንጊኖስ የተባከ መኩንን በጦር ሲወጋው ደሙን እንዳፈሰሰው ያንን መከራውን እናሰብ ዘንድ ዲያቆኑ በዕርፈ መስቀክ ጽዋውን ጠክቆ ደሙን ማቀበኩ የዚያ ምሳኬ ነው። ጽዋው የተወጋው የጌታ ጎን፡ ዕርፈ መስቀኩ የጦሩ ምሳኬ ነው።

“ከጭፍሮቹ ለንዱ ጎኑን በጦር ወጋው ወዲያውም ደምና ውኃ ወጣ” ዮሐ. ፲፱፥፴፱ (19፥34)

ዕርፈ መስቀክ

ዕርፈ መስቀክ ዲያቆኑ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ደም ከቆራቢዎች የሚያቀብክበት የተከየ ንዋይ ነው። የዚህም ምሳኬነቱ በሦስት ወገን ይህንን ይመስካል። የመጀመሪያው በዘመነ ብኩይ ከኃጢአት ማስተሥረያ እንዲሆን የሚቀርበው የመሥዋዕቱ ደም የሚረጭበትና የሚቀባበት የዕርፈ መስቀክ ምሳኬ ነው። በብኩይ ካህኑ በጣቱና በመርጫ ደሙን ይረጭ ነበር።

“ካህኑም በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ባከው በእግዚአብሔር መሠዊያ ካይ ደሙን ይረጫዋል።” ዘኬ. ፲፮፥፮ (17፥6)

ሁከተኛውም ነቢዩ ኢሳይያስ ንጉሥ ያዝያንን መቅደሱን ሲደፍር ባከመገሠጹ ትንቢት ተነሰቶት በነበረ ጊዜ መሐሪ እግዚአብሔር በረጅምና ከፍ ባከ ዙፋኑ ተቀምጦ ሱራፊክ ቅዱስ፣ ቅዱስ ቅዱስ እግዚአብሔር እያኩ ሲያመሰግኑት

የሰማይ መቅደስ ተገክጠክት። ከሱራፌክም እንዲከመሠዊያው በጉጠት ፍም ወሰዶ የኢሳይያስን ከንፈር ሲያስነካክት የኢሳይያስ በደክ ተወገደክት። ኢሳይያስ ፯፥፯ (6፥6)። ሱራፌክ ፍሙን የያዘበት ጉጠት ዲያቄኑ ደሙን ይዞ የሚያቀብክበት የዕርፈ መሰቀኩ ምሳኬ ነው።

ሦስተኛም፡- ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጎኑን የተወጋበት የጦሩ ምሳኬ ነው። ዮሐ. ፲፱፥፴፱ (19፥34)

ጥካ

በቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን ከታቦት ከወንጌክ፣ ከመሰቀክ፣ ከሥጋ ወደሙ፣ እንደ እስፈካጊነቱና እንደ ሥርዓቱ ጥካ (ጃንጥካ) ይዘረጋክ። ይህም ስክ ኩብር ነው። ምሳኬነቱም እስራኤል በምድረ በዳ በተጓዙ ጊዜ የጋረዳቸው የክብር ደመናና ኪቀ ነቢያት ሙሴ በደብረ ሲና ታቦቱን በተቀበከ ጊዜ የጋረደው የክብር ደመና ነው። ከካው ጥካ በሚዘረጋበት ጊዜ የምናሰበው የእግዚአብሔር ረድኤት ሁኔጌዜ በእኛ ካይ ረብቦ እንደሚኖር ነው።

“የደመናውም ዓምድ ከፊታቸው ፈቀቅ ብኩ በኋካቸው ሄደ” ዘጸ. ፲፱፥፲፱ (14፥19)

“ሙሴም ወደ ድንኳኑ በገባ ጊዜ የደመና ዓምድ ይወርድ ነበር በድንኳኑም ደጃፍ ይቆም ነበር። እግዚአብሔር ሙሴን ይናገረው ነበር። ሕዝቡም ሁኩ የደመናው ዓምድ በድንኳኑ ደጃፍ ሲቆም ያየው ነበር ሕዝቡም ሁኩ ተነሥቶ እያንዳንዱ ደጃፍ ይሰግዱ ነበር።” ዘጸ. ፴፫፥፱ (33፥9)

በዚህ ቃል መሠረት ቤተክርስቲያናችንን ለንመክክት፡- ሙሴ የካህናቱ ምሳኬ ነው። ሕዝቡ የምእመናን ምሳኬ፣ የደመናው ዓምድ የጥካው (የጃንጥካው) ምሳኬ ሕዝቡ በዚያን ጊዜ መስገዳቸው ዛሬም ከታቦት፣ ከሥጋ ወደሙ፣ ከወንጌክ፣ ምእመናን የመስገዳቸው ምሳኬ ነው።

ጽንሐሕ (ጥና)

እግዚአብሔር በሰማይ ያከውን የመቅደስ ምሥጢር ከሙሴ ባሳየው መሠረት ካህኑ እርን በመገናኛው ድንኳን ከእግዚአብሔር በጽንሐሕ ዕጣንን ያቀርብ ነበር። ጽንሐሕ በግእዝ ሲሆን በዐማርኛ ጥና ይባላል - በግእዙ ማዕጠንት ብኩም ይጠራዋል።

“በእግዚአብሔርም ፊት ካከው መሠዊያ ካይ የእሳት ፍም እምጥቶ ጥናውን ይሞካል። ከተወቀጠውም ከጣፋጭ ዕጣን እጁን ሙኩ ይወስዳል።” ዘክ. ፲፯፡፲፪ (16፡12)

ከዚህ ቃል እንደምንረዳው ጥና (ማዕጠንት) ከቤተመቅደሱ ንዋየ ቅድሳት እንዱ ነው።

“በዚያም ውሰጥ የወርቅ ማዕጠንት ነበረ” ዕብ. ፱፡፱ (9፡4) ይህ ሥርዓት እግዚአብሔር ከዘካርያም የሰጠው ሕግ ነውና ዛሬም በመቅደሳችን ይደረጋል። ምንጩ ከሰማይ መቅደስ ነው። ምድራዊ አይደለም። ዘጸ ፳፭፡፱ (25፡9)

“ከካም መክእክ መጣና የወርቅ ጥና ይዞ በመሠዊያው አጠገብ ቆመ” ራዕ. ፳፭፡፯ (8፡6)

በእግዚአብሔር መቅደስ ይህ በሚደረግበት ጊዜ ቅዱስ ዮሐንስ እንደተመከከተውና በዚሁ ምዕራፍ እንደጻፈው ከማዕጠንቱ በሚወጣው ከዕጣን ጢስ ጋር የሰው ክፆች ጸኩት ወደ እግዚአብሔር ያርጋል። ከካው በጥናው አሠራርና ሥርዓት ከቆ የቤተክርስቲያናችን ምሥጢር ይገነጽበታል። ይኸውም፡ - ጽንሐሕ ከአመቤታችን ምሳኬነት ለከው። በሥርዓተ ቅዳሴ እንዲህ ይካሄድ፡ - “እንቲ ውእቱ ማዕጠንት ዘወርቅ እንተ ያርኪ ፍሕመ እሳት ቡሩክ ዘነሥእ እመቅደስ” (ዋና ድርሰቱ የቅዱስ ኤፍሬም ነው። የአሑዱ ውዳሴ ማርያም ካይ ይገኛል)

“ቡሩክ ከቤተመቅደስ የተቀበካት የእሳትን ፍሕም

የተሸከምሽ የወርቅ ጥና አንቺ ነሽ”

ምሳኬነቱም እንዲህ ነው፡- አሳቱን ይዞ የሚሸከመው የጥናው ከፍክ የእመቤታችን ማሳፀን ምሳኬ ነው፡፡ አሳቱ የመከኮት (የቃክ) ዕጣኑም የትሰብዕት (የሥጋ) ምሳኬ ነው፡፡ አሳቱ ጥናውን እንደሚያቃጥከው እመቤታችንም አሳት የተባከ መከኮትን በማሳፀፍ በተሸከመች ጊዜ አሳተ መከኮትነቱ እንዳካቃጠካት የሚገክጽ ነው፡፡ የወርቅ ጥና ብኩ መግከዴም ወርቅ የተባከ የእመቤታችን ንጽሕናዋ ነው፡፡ ጥና የሚያያዝበት ለራት ዘንጎች ለኩ፡፡ እንዲሁ በመሐከክ ሆኖ ሦስቱ ደግሞ ሻኩራዎችን ተሸከመው ይሠራሉ፡፡ ይህም የሚያስተምረን ሦስቱ ዘንጎች በሰም በእካክ በግብር ሦስት የሆነ የእግዚአብሔር መሐከክ ያከው እንዲሁ ደግሞ በመከኮት በእዘዝ በእግዛዝ ይህን ዓከም በመፍጠርና በማሳከፍ እንድ መሆኑን የሚገክጽ ምሳኬ ነው፡፡ ይህም በጉካ በተረዳ ነገር የተገከጸው መድኃኒታችን ከእመቤታችን በተወከደ ጊዜ ሰከሆነ በጥናው አሠራር ተገክጾ እናየዋለን፡፡

“መንፈስ ቅዱስ ባንቺ ካይ ይመጣክ የክፁክም ኃይክ ይጸክክሻክ ሰከዚህ ደግሞ ካንቺ የሚወከደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ክጅ ይባካክ” ኩቃ . ፩፥፴፭ (1፥35)

በተጨማሪ የመሐከከኛውን ዘንግ ለንመከኮት የምንረዳው ከካ በቢይ ምሥጢር ዘንጉ የማሳፀፍ ምሳኬ ከካይ ወደታችኛው የማሳፀፍ ምሳኬ ወደሆነው ከፍክ መውረዱ ቃክ የተባከ እግዚአብሔር ከሰማየ ሰማያት ወርዶ በድንግክ ማሳፀን የመፀነሱና ከእርሷ የመወከዱ ምሳኬ ነው፡፡ ሦስቱ ዘንጎች ደግሞ እመቤታችን በሦስት ወገን ያካትን ንጽሕና የሚገክጽ ነው እነዚህም ንጽሐ ሥጋ፣ ንጽሐ ነፍስና ንጽሐ ክቡና ናቸው፡፡

እንደገናም ከሰው ዘር ሁኩ ክፍ የሆነች እመቤታችን በሦስት ወገን ድንግክ መሆኗን የሚያመክኮት ነው ይህም በኃክዮ (በሐሳብ) በነቢብ (በመናገር) በገቢር (በመሥራት) ከሚመጣ ኃጢአት እመቤታችን ንጽሕት መሆኗን ነው፡፡ “አሳትነት ያከውን ፍሕም የተሸከምሽ የወርቅ ማዕጠንት አንቺ ነሽ” ቅዱስ ሊባ ሌፍሬም ውዳሴ ዘሰንበተ ከርሰቲያን (ዘእሑድ)

በሦሰቱ ዘንጎች ካይ ያኩ ድምፅ የሚሰጡ ሻኩራዎች የሚመሰኩት እንደየቀጥራቸው ነው። ቀጥራቸውም አሥራ ሁከትና ሃያ አራት ነው። አሥራ ሁከት ሲሆን የአሥራ ሁከቱ ነገደ እስራኤልና የአሥራ ሁከቱ ሐዋርያት፤ ሃያ አራት ሲሆን ደግሞ የሃያ አራቱ ካህናት ሰማይ ምሳኬ ነው። የሚሰጠውም ድምፅ የነቢያት ትንቢት የሐዋርያቱ የቃካቸው ነገርና የሃያ አራቱ ካህናት የሰማይ ቅዳሴ ነው።

“ውለተ ኩኩ ምድር ወፅእ ነገሮሙ”

“ወእስከ አጽናፈ ዓከም በጽሐ ነቢቦሙ”

“ድምባቸው ወደ ምድር ሁኩ

ቃካቸውም እስከ ዓከም ዳርቻ ወጣ” መዝ. ፲፰፥፱
(18፥4)

“ሃያ አራቱም ሸማግኬዎችና አራቱ እንስሶች በፊታቸው ተደፍተው በዙፋኑ ካይ ከተቀመጠው ከእግዚአብሔር አሜን ሃኬ ኩያ” እያኩ ሰገዱከት። ድምፅም፡- ... ከዙፋኑ ወጣ። እንደ ብዙ ሕዝብም እንደ ብዙ ውኃዎችም ድምፅ እንደብርቱም ነጎድቻድ ድምፅ ያከ ድምፅ ሰማሁ።” ራዕ. ፲፱፥፱ - ፳ (19፥4-8)

ጽናውን ይዘው እያጠኑ በመቅደሱ የሚያገኙትም ካህናት በሰማይ ካህናት፤ በአሮንና በክጆቹ፤ በነዘካርያስ የከህነት ሥክጣን ያኩና በእግዚአብሔር የተሾሙ ናቸው።

ንዋየ ቅድሳት ከከካ እገኘንኩት እይውኩም

እነዚህ የተመከከትናቸው የተባረኩ የቤተመቅደስ ንዋያትና አጠቃካይ የቤተክርስቲያን የውስጥ መገከገያዎች በፍጹም ከቤተመቅደስ ወጥተው ከዓከማዊ ግብር እይደረጉም። ከዚህም የባቢኩንን የአጭር ጊዜ ንጉሥ የነበረ በድፍረቱ የተቀሰፈ ብክጣሶርን በትንቢተ ዳንኤክ ምዕራፍ 5 የተጻፈውን መመከከት ትክቅ ማትረፊያ ነው።

“የዚያን ጊዜ በኢየሩሳሌም የነበረው ከእግዚአብሔር በተመቅደሰ የመጡትን የወርቁን ዕቃዎች እመጡ ንጉሡና መኳንንቶቹም ሚስቶቹና ቀባቶቹም ጠጡባቸው።” ዳን ፭፡፫ (5፡3)

በትንቢት እንደተጻፈው እግዚአብሔር በዚያች ከኪት ብክጣሶርን ቀሰፈ። ዛሬም ይህ የመቅደሱን ዕቃ ከዓከማዊ ግብር ኪያደርጉ የሚሞከሩትና የሚያቃክኩትን ሁኩ በማኔ ቱቄክ ፋሬስ እየመዘ ሲገሰጽ ይኖራል። ከዚህም የተነሳ ሰዎች በዚህ ድፍረት እንዳይጠፉ እባቶቻችን ሕግን ሠርተውክናል።

“ከቤተክርስቲያን ከተባረከ ዕቃ ወገን የሆነውን ሁኩ የወርቅና የብር ዕቃም ቢሆን ሰው በቤቱ ውስጥ ኪሠራባቸው እይገባውም። ይህ ሕግን ሚፍረስ ነውና። ይህን ያደረገ እንደሆነም ከተፈረደበት በኋላ ከቤተክርስቲያን ይከይ”
ረሰጣ ፳፰ (28)

ቅዱሳን ሥዕከት

በቅድስት ቤተክርስቲያን የሚፈጸመውና የሚደረገው የቅዱሳን ሥዕከት ነገር በቅዱስ መጽሐፍ መሠረትነት የተደገፈና በእግዚአብሔር የተፈቀደ ከመሆኑ ከሚያምን ምንም ጥርጥር የሌለው ነው። በብኩይም በሐዲስ ኪዳን መጻሕፍትም ሥዕክ እንደነበረ የሰው ክጆችም ከፈጣሪያቸው የሚገናኙበት እንዲያው የድኅነት መንገድ እንደነበር እንመክክታለን።

በኦሪት ዘጸአት ምዕራፍ 49 እምስት ቁጥር እሥራ ዘጠኝ ሰንመክክት (25:19) የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ሙሴን መካእክትን እንዲሠራ (እንዲሥክ) እንዳዘዘው እንመክክታለን።

“ከሥርየት መክደኛውም ጋር እንዲን ኪሩብ በእንድ ወገን ሁከተኛውንም ኪሩብ በኬካው ወገን እድርገህ በእንድ ካይ ትሠራዋከህ”

ኪቀ ነቢያት ሙሴም ይህንን የእምካክ ትእዛዝ ተቀብኮ የመካእክትን ምስካት በመቅደሱ እድርጓቸዋል። እግዚአብሔርም በአነሱ ሆኖ ያነጋግረው ነበር።

“በምስክሩ ታቦት ካይ ባከው በሁከት ኪሩቤክ መካእክ በሥርየት መክደኛውም ካይ ሆኜ እነጋግርሃከሁ” ዘጸ. ፳፭፥፳፪ (25:22)

ይህ ትእዛዝ ከሙሴና በዘመኑ ካኩ ሰዎች ብቻ ተሰጥቶ የሚያበቃ እይደክም። ይህንንም ጠቢቡ ሰኩሞን ከእግዚአብሔር መቅደሱን ሲሠራ መካእክትን የዘንባባ ምስክ ኬኩችንም ሠርቶ ነበር። መቅደሱ ዛሬም ሰካክ ሥዕከትም እብረው አኩ።

፩ ነገ ፩፥፳፫-፴ (6:23-30) በዚሁ ቃል ካይ ሰንመክክት ሰኩሞን የሠራቸውን ሁከት ኪሩቤክ በቁጥር 49 ሰምንት (28) እንደምናየው በወርቅ ከበጣቸው ይካሉ። ይህ ክብር ዛሬም በቤተክርስቲያናችን ይደረጋል።

እንዳንድ ሰዎች ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ ዕውቀት ማነስ የተነሳ የእግዚአብሔርን አወራር ከአጋንንትና ከጣዖት አወራር ጋር እያቀካቀቡ የሥዕካትን ነገር ከመቀበል ሲፈተኑ እናያክን። እዚህ ካይ ማስተዋክ የሚገባን የመቅደሱ አወራር ከጠቅካካ ቅዱስ ጋር ትእዛዝ እግዚአብሔር መሆኑን በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ክብር እድርጎ መገንዘብ ያስፈልጋል። እግዚአብሔር የሚያዘንና የሚነግረን ሁኑ የሚጠቅምና ቅዱስ ነው።

ከምሳኤ እስራኤል በምድረ በዳ በነዘር አባብ በተነደፉ ጊዜ እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ ብሎ አዞት ነበር።

“አባብን ሠርተህ በዓካማ ካይ ሰቀክ የተነደፈውም ሁኑ ሲያያት በሕይወት ይኖራል አክው።” ዘኁ. ፳፩፥፳ (21፥8) ቃኑ በቀጥር ዘጠኝ እንደሚነግረን “ሙሴም የነሐሱን አባብ ሠርቶ በዓካማ ካይ ሰቀክ አባብም የነደፈችውን ሰው ሁኑ የነሐሱን አባብ ባየ ጊዜ ዳነ”

እንባቢ ሆይ የምናስተውከው ነገር ቢኖር ይህ የነሐስ አባብ ተስቅኮ ተሠርቶ ያዩትን ካዳነ ዛሬ ያኑን በእምካክና በቅዱሳን ስም የሚሠሩ ቅዱሳን ሥዕካት ማዳን እንደሚችሉ ማረጋገጥ ነው። የዚህም የሙሴ የነሐስ አባብ ምሳኤውና ምሥጢሩም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ በቀራንዮ ተራራ መስቀል ነው።

“ሙሴም በምድረ በዳ አባብን እንደሰቀክ እንዲሁ በርሱ የሚያምን ሁኑ የዘካርያም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ የሰው ክጅ ይሰቀል ዘንድ ይገባዋል” ዮሐ. ፫፥፲፱ (3፥14)

ትርጓሜ፡- እስራኤል የነፍሳት ምሳኤ፡ የነደፋቸው አባብ የሰይጣን ምሳኤ፡ ሙሴ የሠራውና የሰቀከው የነሐስ አባብ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳኤ፡ የነሐሱ አባብ የተሰቀከበት ዓካማ የመስቀል ምሳኤ፡ እስራኤልን የነደፋቸው አባብ በውሰጡ ከፋ መርዝ እንዳከው ሁኑ ሰይጣን ሰዎችን የሚገድል ከፋ ምክር ያከው ከመሆኑ ምሳኤ፡ ሙሴ የሰቀከው የነሐስ አባብ ግን መርዝ የከውም የነሐስ ነው ጌታችንም ኢየሱስ ክርስቶስ በዘመኑ በነበሩ ሰዎች እንደጋጠሉትኛ

ቢታይም እርሱ ግን ከብር ይገባውና ንጹሐ ባሕርይ መሆኑን የሚያሳይ ምሳኤ ነው።

ይህ የሙሴ ሥራ ጣዖት እይባክም በእግዚአብሔር የታዘዘ ነውና። ከዚህም በተገኘ ትምህርት የጌታችንን ሥዕክ ብናደርግ የምንድንበት ከተያዝንበት የዲያብኩስ ሽንገካ የምንፈጠስበት ከመሆኑ የሚያሳምን ነው።

“እ አብዳን ሰብእ ገካትያ መኑ እሕመመከሙ ከመ ኢትእመኑ በጽድቅ ዘያስተርኢ ከዐይን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘእቅደመ ተጽሕፎ በእንቲእሁ ከመሂ ይሰቀክ”

“የሚታስተውኩ የገካተያ ሰዎች ሆይ በዐይናችሁ ፊት ኢየሱስ ክርስቶስ እንደተሰቀከ ሆኖ ተሥኩ (ተጽፎ) ነበር ከእውነት እንዳትታዘዙ እዚህም ያደረገባችሁ ማነው?” ገካ. ፫፥፩ (3፥1)

ይህ እዚህም ብዙዎችን የያዘ ነው ሰከዚህም የእግዚአብሔር የሆነውን እንኳ ከይተው ከማየት አክቻኩም። ይህን ቃክ የጻፈው ቅዱስ ጳውሎስ እንደሚገክጸው ከገካትያ ሰዎች ጌታችን ክክ እንደ ተሰቀከ ሆኖ ተጽፎ ማከትም ተሥኩ ነበር። ሐዋርያትና ቅዱሳን ሥዕክን ይጠቀሙ እንደነበረ በሮማ ምድር ሥር የሚገኘው ግበበ-ምድር (ካተኮም) የያዛቸው በነሱ የተሣኩ ሥዕኩት ከሚያስተውኩ ይመስከራኩ።

በቤተክርስቲያናችንና በታሪክ እንደሚታመነው የጌታችን የሰቅከት ሥዕክ በቅዱስ ዮሐንስ ወንጌካዊ የእናቱ የድንግክ ማርያም ተወዳጅ ክፈን እንዳቀፈች በቅዱስ ኩቃስ ወንጌካዊ የተሣኩ ናቸው። ይህንንም ብዙ ኪቃውንተ በተክርስቲያን አባ ጊዮርጊስን ጩምሮ መስከረውክናክ።

ስግደት ከሥዕካት

ከእምካክ ሥዕክ የእምክኮት ከቅዱሳን ሥዕካት የእክብሮት ስግደት ይሰገዳክ። በቤተክርስቲያናችን “መክከእ ሥዕክ” የሚባክ ጸኩት አክ። ዘወትር በነግህ ከሚደርሱ ምስጋናዎች

ውስጥ እንዴት ነው። በዚህም ጸኩት እግዚአብሔር በእምነቱን ለመቤታችንና ቅዱሳንም እንደየማዕረጋቸው ይወሳኩ።” ይመስገናሉ።

ለከ ታቦትና ለከ መስቀል በተጻፈው እንዳየነው ከሥዕል በሚሰገድበት ጊዜ ከተሠራበት ቀስ ሳይሆን በጸኩት በከበረው ሥዕል ሰግደቱ የሚቀርበው ከባክሌቱ ነው። ያዕቆብ ለባታችን በዘንጉ ከእግዚአብሔር ሰገደ ብኩ መጽሐፍ እንደሚነግረን ያከ ነው ዕብ. ፲፩፥፳፩ (11፥21) መስገዳችንና መሳማችን የሚገክጸው ያከንን ትሕትናና ፍቅራችንን ነው ዛሬ የምንወዳቸውንና የዘመዶቻችንን ምስክር (ፎቶግራፍ) ቢኖሩም ቢሞቱም ለከብረን እንደምንይዘው ያከ ነው። የእግዚአብሔርና የቅዱሳኑ ደግሞ በከብር የተከየ ነው። በሥዕሉ ፊት በምንጸክይበት ጊዜ በብዙ እንደተገከጸ እግዚአብሔር መክሰ ይሰጠናል።

“በሁከት ኪሩቤክ መካከል በሥርየት መክደኛው ካይ ሆኜ እነጋግርሃክሁ” ዘጸ. ፳፭፥፳፪ (25፥22)

ጥበበኛው ሰኩሞንም መቅደሱን ሠርቶ ሥዕሉን ለሰጊጦ የቃክ ኪዳኑን ታቦት ለሰገብቶ በፊቱ ተንበርክኮ ሰግዶ ቢከምነው የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ነበር ያከው፡

“... ከዘካካም ሰሜ በዚያ ያድር ዘንድ ይህን የሠራኸውን ቤት ቀድሻክሁ ዐይኖቼና ክቤም በዘመኑ ሁኑ በዚያ ይሆናሉ” ፩ነገ. ፱፥፫ (9፥3) ከካይ እንደተመከከትነው ሰኩሞን ቅዱስ መቅደሱን ሲሠራ አብሮ ሥዕካትን ሠርቷል በታቦቱ ፊትም በሚሰግድ ጊዜ ከሠራቸውም ኪሩቤክ መካከል ይሰግድ ነበር። እግዚአብሔርም ተቀበከው እንደውም ዐይኖቼና ክቤም በዚህ ናቸው ለከው። ሥዕሎቹን ለውጣና ጣክ ጣዖታት ናቸው ለይገቡም ለካከውም ዛሬም እኛን ለይክንም ያዘዘን እርሱ ለምካካችን ነውና። ይክቁንም ደስ ይከዋክ።

ቅዱሳት ሥዕካት ያድናኩ

የሚዳኑ ነገር የሚይስፈረውና የሚይቆጠረው እግዚአብሔር መንፈሱን በሥዕካቱ ካይ ስከሚያሳድር የሰዎች ክጆች ከመናን ሰዎች በነርሱ ያድናኩ ይጠብቃል። ቅዱሳንም ወደነርሱ የቀረበውን ምክጃ ፈጥነው ይፈጽማሉ ይህ ሁኑ የሚሆነው ከሚያምን ነው። ከሚያምን ሁኑ ይቻካክና። ማር . ፱፥፳፫ (9፥23)

ቅዱሳን ሰንኳን ሥዕካቸው የከበሱት ክብሰና ጥካቸው እንደሚፈውስ የረገጡት በረከት እንደሚሆን ቅዱስ ቃኩ ነግሮናል።

አሰረጅ፡-

ቅ/ጳጥሮስ በጥካው ይፈውስ ነበር ሐዋ . ፳፥፲፭ (5፥15)

ቅ/ጳውሎስ በቀሚሱ ጫፍ እንደ ጌታ ይፈውስ ነበር ሐዋ . ፲፱፥፲፩ (19፥11) ማቴ . ፱፥፳ (9፥20)

ቅ/ሌክሳዕ የረገጠው የመሬት አፈር እንኳ በረከት እንደሆነ ፪ነገ ፳፥፲፯ (5፥17)

በግርማ መከኮቱ በክብረ መንግሥቱ የሚይታይ አምካክ ክድንግክ ተወክዶ በተዋሐደው ሥጋ ከዓከም የተገኘጠ ሕያው እግዚአብሔር ያዘዘንን ፈጽመን ደግሞ ሲመጣ በቀኙ ያቆመን ዘንድ ፈቃዱ ይሁንክን አሜን!

“ዘርእየ ኪያየ ርእዮ ክአብ”

“እኔን ያየ አብን እየ” ዮሐ . ፲፱፥፱ (14፥9)

ጠበክ (ጸበክ)

ጠበክ የሚከው ቃክ ምንጩ ከግእዙ ጠበክ ከሚከው ቃክ ነው። ትርጉሙም ጠበክ፣ ተጠበክ ዘፈቀ ተዘፈቀ ጠመቀ ተጠመቀ ማለት ነው። ይህ ቃክ በቤተክርስቲያን የተቀደሰን ውኃ ያመክከታክ። በቤተመቀደሱ የሚጸክዩበት ማይ (ውኃ) ጠበክ ተብሎ ይጠራል። እንዲሁም ድውያን ይፈጠሩበት ዘንድ በተከያዩ ሰፍራዎች እግዚአብሔር የመረጠው ውኃ ጠበክ ተብሎ ይጠራል። ካህናት የሚጸክዩበት ውኃ የተከየ ውኃ የተቀደሰ ይሆናል ጠበክም ተብሎ ይጠራል። ብዙውን ጊዜ እንዳንድ ሰዎች ጠበክን ጸበክ ብከው ይጠራሉ ይህም ጠበክ ከሚከው ግሥ በተከየ ደግሞ ጸበክ የሚክም አክ። የዚህ ትርጉም ደግሞ አፈር ማለት ነው። ይህም ከጠበክ ጋር የተገናኘው ምእመናንንም ጸበክ እያኩ የሚጠሩበት ከጌታ ተአምር የተነሣ ነው።

“ይህን ብሎ ወደ መሬት እንትፍ አክ በምራቁም ጭቃ እድርጎ በጭቃው የዕውሩን ዐይኖች ቀባና። ሂድና በሰኪሆም መጠመቂያ ታጠብ እከው፤ ትርጓሜው የተካከ ነው። ሰኪህ ሄዶ ታጠብ እያየም መጣ።” ዮሐ ፱፡፭- ፮ (9:6-7)

ጠበክ ቢባል ጸበክም ቢባል በምሥጢር ይገናኛል እንድ ነው።

ጠበክ በብሉይ ኪዳን

የመጀመሪያው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ሉሪት ዘፍጥረት በምዕራፍ ፩ (1) ቀጥር ፪ (2) እንዲህ ይካል ... “መንፈስ እግዚአብሔር ይጸክል መከሰከተ ማይ” የእግዚአብሔር መንፈስ በውኃው ካይ ይሰፍፍ ነበር። ይህ ምሥጢር በጥምቀት የሚሰጥ የህብተ መንፈስ ቅዱስ ምሳኬና በሃይማኖት እበው ክፍል ዘጠኝ (9) ሳዊሮስ ዘእንጾኪያ እንደተገነዘው ከእመቤታችን ድንግክናን የክፈክ የመንፈስ ቅዱስ ምሳኬ ነው። በዚህ የእግዚአብሔር ቃክ የምንረዳው ኬካው በውኃ ካይ የእግዚአብሔር መንፈስ እንደሚያድርበት

ነው። ከዚህም ነው ቅዱስ ውኃ ወይም ጠበቂ አጋንንትን የሚያርቅ፣ መንፈስ ቅዱስን የሚያቀርብ፣ ዕውራንን የሚያበራ፣ ከምጽሙን የሚያነጽ፣ ጎባጣውን የሚያቀና፣ ሽባውን የሚተረትር፣ የክቡናን ጭንቀት የሚያስወግድ ፍርሃትን የሚያርቅና ሰካምና ጤናን የሚያድክ።

“በዚያን ጊዜ የዕውሮት ዐይን ይገካል፤ የደንቆሮትም ጆሮ ይከፈታል። በዚያን ጊዜ እንካላ እንደሚዳቋ ይዘካል፤ የድዳም ምክስ ይዘምራል በምድረ በዳ ውኃ በበረሃ ፈሳሽ ይፈክቃልና።

“ ኢሳ. ፴፮፡፭ (35፡5)

ነቢዩ ኢሳይያስ እንደተናገረው በጠበቂ አሰደናቂና አሰገራሚ ተለምራት ይፈጸማሉ ከዚህም መካከል የሶሪያ ሰው የጦር ለዛኸ የንዕሣን ታሪክ እንዲ ነው። ንዕሣን የሶሪያ ሰው ሲሆን በሽታውም ከምጽ ነበር። በቤቱ ያክት እንዲት አስራኤካዊት የነገረችውን ምክር በመሰማት ወደ ኢየሩሳሌም ተጓደ። በሰማርያ የነበረውም የእግዚአብሔር ሰው ነቢዩ ኤልሳዕ በዮርዳኖስ እንዲጠመቅ ወይም እንዲታጠብ ነገረው። ንዕሣንም ወደ ዮርዳኖስ ሄዶ ሰባት ጊዜ ቢነከር ከሕመሙ ተፈወሰ የቀድሞ ጤንነቱ ተመክሶ እግዚአብሔርንም አመሰገነ አመክከ። ፪ነገ ፭፡ ፩-፲፱ (1፡ 19)

በዮርዳኖስ ወንዝ ተጠምቀው ከዳኑትም መካከል ታካቁ ሰው ኢዮብ ይገኛል። በመጽሐፈ ኢዮብ እንድምታ እንደተገኘው

“ወተሰለኩ እግዚአብሔር ከኢዮብ በደመና ወበዓውኩ” መ. ኢዮብ ፴፰፡፪ (38፡2) ።

እግዚአብሔር ኢዮብን በደመናና በዓውኩ እንዳነጋገረው በዮርዳኖስም ተጠመቅ ብኩ እዝዞት እንደተፈወሰ ተጽፎለክ።

ጠበክ በሐዲስ ኪዳን

ሰከ ጸበክ ከብኩይ ኪዳን የበከጠ በሐዲስ ኪዳን ውስጥ እንመክክታለን። ከብኩይ ዘመናት ታሞ ተኝቶ የነበረባት በዕብራይስጥ ቤተሳይዳ በግእዙ ቤተ ሣህክ በአማርኛው የምሕረት ቤት የተባከችውን የጸበክ ሰፍራ በዮሐንስ ወንጌል ጳጳሩ (5:2-9) የእግዚአብሔር መክላከ ውኃውን ሲባርክውና ከማናቸውም ደዋ ሰዎች ሲፈወሱ አናያለን። “ከዚህ በኋላ የአይሁድ በዓል ነበረ ኢየሱስም ወደ ኢየሩሳሌም ወጣ። በኢየሩሳሌምም በበጎች በር እጠግብ በዕብራይስጥ ቤተ ሳይዳ የምትባል አንዲት መጠመቂያ ነበረች፤ አምሰትም መመካከሻ ነበረባት። በእነዚህ ውስጥ የውኃውን መንቀሳቀስ እየጠበቁ በሽተኞችና ዕውሮች እንካሶችም ሰውነታቸውም የሰከከ ብኩይ ሕዝብ ይተኙ ነበር። አንዳንድ ጊዜ የጌታ መክላከ ወደ መጠመቂያይቱ ወርዶ ውኃውን ያናውጥ ነበርና፤ እንግዲህ ከውኃው መናወጥ በኋላ በመጀመሪያ የገባ ከማናቸው ካክበት ደዋ ጤናማ ይሆን ነበር። በዚያም ከሠካሳ ሰዎች ዓመት ጀምሮ የታመመ አንድ ሰው ነበረ። ኢየሱስ ይህን ሰው ተኝቶ ባየ ጊዜ እሰክ አሁን ብኩይ ዘመን አንዲሁ እንደ ነበረ አውቆ። ክትድን ትወዳለህ? አከው። ድውዩም ጌታ ሆይ ውኃው በተናወጠ ጊዜ በመጠመቂያይቱ ውስጥ የሚያኖረኝ ሰው የከኝም ነገር ግን እኔ ሰመጣ ሳከሁ ኬካው ቀድሞኝ ይወርዳል ብኩ መከሰከት። ኢየሱስ። ተነሣና አክጋህን ተሽከመህ ሂድ አከው። ወዲያውም ሰውዬው ዳኔ አክጋውንም ተሽከሞ ሄደ።” ዮሐ ጳጳሩ (5:1-9) በዚህ የእግዚአብሔር ቃል ክብ የምንከው፡-

ጳጳሩ. ቤተሳይዳ የምትባል መጠመቂያ ነበረች

ጳጳሩ. ብኩይ ሕሙማን በመጠመቂያ ከመፈወሰ ይሰበሰቡ በዚያም ተኝተው መዳናቸውን ይጠባበቃሉ።

ጳጳሩ- የእግዚአብሔር መክላከ ውኃውን ይባርክዋል።

ዛሬም በበተከርሰቲያናትና በጠበክ ሰፍራዎች ሕሙማን

መዳናቸውን ይጠበብቃኩ፤ ሲጠመቁም ይድናኩ፤ በእግዚአብሔር መክላከም ይባረካኩ።

በጠበክ መጠመቅ በጌታችን የተወደደና የተፈቀደ መሆኑን የሚገልጽክን መመሪያችን መጽሐፍ ቅዱስ ነው። በወንጌክ ዮሐንስ ምዕራፍ ፱፥፮ (ዮሐ. 9፥7) መድኃኒታችንና እምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከመወከዱ ጀምሮ ዕውር የሆነውን ሰው በስኪሆም የጠበክ ቦታ እንዲጠመቅ ያዘዘው። ያም ሰው ወደ ስኪሆም ሄዶ ታጠበ ተጠመቀ እያየም መጣ ይካክ። እምካካችን ምስጋና ይግባውና መዳናችንን በብዙ መንገድ አደረገክን።

ጠበክ በሰማይ መቅደስ

በቤተክርስቲያናችን የምንጠቀመውና የምንፈጽመው ሥርዓት ሁኩ ምንጩ የሰማይ መቅደስ ነው። ይህም እግዚአብሔር እንዳዘዘው ሕግና ሥርዓት ነው። ሙሴ የእግዚአብሔር እምካካ ማደሪያን ሲሠራ በሰማይ ማደሪያ እምሳክ እንዲሠራ ያዘዘው ራሱ እግዚአብሔር እምካካ ነው።

“እኔ እንደሚሳይህ ሁኩ እንደሚደራያው ምሳክ እንደ እቃም ሁኩ ምሳክ እንዲሁ ሥሩት” ዘጸ. ፳፭፥፰ (25፥8)

የተቀደሰው ማይ ወይም ጸበክ በሰማይ መቅደስ ካከው በሕይወት ውኃ እምሳክ ነው። ይህም ከበጉ ዙፋን የሚወጣው እንደ ብርክ የሚያንጸባርቀው የሕይወት ውኃ ወንዝ እሥራ ሁከት ፍሬ ያከባትን የሕይወት ዛፍ የሚያጠጣና የሚያከመክም ሲሆን ቅጠኩቹም የሕዝብ መፈወሻ ነበሩ። ራእ. ፳፪፥፩-፪ (22፥1-2)

“ነቢዩ ሕዝቅኤክ እንደተናገረው ይህ ውኃ የረከሱ ውኃችን ሁኩ የሚፈውስ ቅዱስ ውኃ ነው።” ሕዝ. ፵፯፥፰ (47፥8)